

Bentwoud 2100

Visie van de Vereniging Vrienden van het Bentwoud op de toekomst van het Bentwoud

Visie op het Bentwoud

Het Bentwoud moet een natuurlijk recreatiegebied van allure zijn dat aan een diversiteit aan bewoners van de Randstad de gelegenheid biedt om in de nabijheid van natuur te genieten en in een natuurlijke omgeving te recreëren.

Deze visie is waar te maken als het Bentwoud een aanzienlijke omvang heeft. Daarom is de ambitie van de Vereniging Vrienden van het Bentwoud (VVB): in het jaar 2100 moet het Bentwoud 2100 hectare groot zijn, op de middellange termijn door slimme verbindingen met andere 'groene gebieden' en op de lange termijn als 'grote groene long met allure' binnen de Randstad.

Aanleiding en achtergrond

De Vereniging Vrienden van het Bentwoud (VVB) is een enthousiaste groep van meer dan 350 leden die natuur en recreëren in het groen een warm hart toedragen. Voor de inwoners van het sterk verstedelijkte Zuid-Holland is het belangrijk dat er gelegenheid is om kennis te maken met natuur en ervan te genieten. Daarvoor is het noodzakelijk dat er in de nabijheid omvangrijke groene gebieden zijn met een grote aantrekkingskracht. Het Bentwoud kan uitgroeien tot een gebied met zo'n allure, een blik op de kaart maakt dat duidelijk. Je ziet meteen wat mogelijk is aan groene recreatieve verbindingen en meer natuur. Laten we de kansen daarvoor grijpen. Uit dit gevoel van urgentie is de visie van de VVB ontstaan.

Met haar visie gaat de VVB graag de dialoog aan met inwoners en overheden. De Vereniging Vrienden van het Bentwoud (VVB) vindt het belangrijk om met gebruikers, bestuurders, overheden en deskundigen in gesprek te gaan over de toekomst van het Bentwoud.

Voor de overheid is de nota 'Bentwoud Groeit Verder' het uitgangspunt. Voor een deel sluit deze nota aan bij de visie van de VVB. Zo gaat de overheid uit van 'grootsheid en weidsheid', het boskarakter, diversiteit in aanbod aan recreatie en verbinding met bestaande recreatieve routes. Omdat er raakvlakken tussen de visie van de VVB en de overheidsplannen zijn, zal een dialoog tussen VVB en de verschillende overheden goed mogelijk zijn.

Het Bentwoud, het is ons een vreugde dat het er is, we genieten er met volle teugen van, maar het kan nog mooier. Daar is onze visie op gericht. Deze visie is vastgesteld in de ledenvergadering van 20 april 2017.

In het navolgende lichten we onze visie nader toe.

1 Het Bentwoud: een natuurlijk recreatiegebied

In onze visie voelen we ons nauw verbonden met de oorspronkelijke doelstellingen van het Bentwoud, zoals verwoord in de nota Bosplan Bentwoud (1994). Wij brengen een saluut uit aan de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken voor deze plannen! Natuur, omvang en allure stonden voor hen voorop. Voor ons zijn het levende kernbegrippen.

Hoofddoelen daarbij zijn:

- vergroten van de mogelijkheden voor natuurgerichte openluchtrecreatie in de Randstad;
- versterken van de ecologische infrastructuur en de groene recreatie-infrastructuur van Zuid-Holland;
- een dam opwerpen tegen oprukkende verstedelijking en aldus bijdragen aan een goed leefklimaat van de woonomgeving.

- een bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen door absorptie van CO2 en berging van hemelwater.

In de oorspronkelijke plannen was een omvang voor het Bentwoud voorzien van 1300 hectare. Waar de overheid anno 2017 van uit gaat, is beschreven in de nota 'Bentwoud Groeit Verder' (kwaliteitskader voor de doorontwikkeling na 2016). Recreatie heeft hierin natuur als hoofddoel vervangen en de omvang is teruggebracht tot 725 hectare (exclusief golfbaan en sportvelden). Een deel van de uitgangspunten in deze nota sluit echter wel aan bij de visie van de VVB. De nota gaat bijvoorbeeld uit van 'grootsheid en weidsheid', het tot uiting brengen van het boskarakter ook bij nieuwe ontwikkelingen, diversiteit in aanbod van recreatie en verbinding met bestaande recreatieve routes. Gelet hierop gaat de VVB ervan uit dat een productieve dialoog met de verschillende overheden mogelijk is.

In onze visie spreken we van een 'natuurlijk recreatiegebied'. Het natuurlijke belang zal voor ons altijd een zwaar accent hebben. Dit geeft ook richting aan de vormen van recreatie die in het Bentwoud tot ontwikkeling kunnen komen. Deze zullen het natuurlijke karakter niet mogen aantasten, maar moeten deze waar mogelijk versterken.

2 Het Bentwoud is er voor een diversiteit aan gebruikers

De leden van onze vereniging zijn – het zal geen verbazing wekken – voor het overgrote deel afkomstig uit de meer directe omgeving van het Bentwoud. Maar het genieten van het Bentwoud moet zich niet tot deze groep beperken. Het is van belang om te voorkomen dat (nieuwe) mede-inwoners vervreemden van echte natuur en onthouden worden van de genoegens die daarin te beleven zijn louter omdat natuur niet in de nabijheid beschikbaar is. In onze visie groeit het Bentwoud uit tot een aantrekkelijk en omvangrijk natuurlijk recreatiegebied dat bezoekers trekt uit de wijde omgeving van het steeds meer verstedelijkte Zuid-Holland. Aantrekkelijkheid en allure van het Bentwoud moeten een serieus alternatief zijn voor andere verder gelegen natuurlijke en soms kwetsbare recreatiegebieden zoals de duinen en de Veluwe. Dit alleen al vereist een forsere omvang dan nu is voorzien.

Onze vereniging is voor een daadwerkelijke diversiteit aan gebruikers, en zal daarom van harte meewerken aan initiatieven om het Bentwoud aantrekkelijk te doen zijn voor doelgroepen die tot nog toe minder zichtbaar zijn in het Bentwoud. We denken daarbij aan ouderen, jeugd en mensen met een andere culturele achtergrond.

Het Bentwoud kent al een grote diversiteit aan gebruikers. Denk aan wandelaars, fietsers, liefhebbers van ongerepte natuur, ruiters, golfers. Leden van de Goudse Modelvliegclub zijn actief lid van onze vereniging. Bij gebruikersdiversiteit hanteren we de stelregel dat vormen van recreatie die andere ernstig belemmeren of uitsluiten ongewenst zijn. Vanuit dit uitgangspunt hebben leden van onze vereniging eraan meegewerkt een padenplan te ontwikkelen waarbij verkeersgroepen op verschillende snelheden elkaar 'niet voor de voeten lopen'. Een tweede stelregel voor onze vereniging is die van onbelemmerde toegankelijkheid (dus zo weinig mogelijk hekken, en landgoederen volop toegankelijk). Een groot goed van het Bentwoud is dat je te voet overal mag gaan en staan waar je wilt (struinen). Nieuwe voorzieningen in het Bentwoud mogen dit niet in de weg staan.

Om aan de diversiteit aan gebruikers recht te doen heeft het Bentwoud ruimte nodig. Ook vanuit dit uitgangspunt is Bentwoud 2100 een na te streven zaak.

3 De allure van het Bentwoud

Voor de allure van het Bentwoud is het noodzakelijk dat ontwikkeling wordt gerealiseerd door het bos als een integraal geheel vorm te geven. Onderdelen moeten dus steeds worden vormgegeven vanuit het oogpunt dat ze deel uitmaken van het grotere geheel. Ze moeten niet een eigen uniek karakter krijgen dat losstaat van het Bentwoud als geheel.

We moeten helaas constateren dat aan deze inrichtingsprincipes al ernstig afbreuk is gedaan. Sportvelden, golfbaan en landgoed hebben een volstrekt eigen en van het Bentwoud als geheel afgezonderd karakter. Daarnaast zijn er afgeperkte hondenloopgebieden en begrazingsgebieden. Het kwaliteitskader 'Bentwoud Groeit Verder' maakt gewag van een zoneringsnaam naar meer en minder intensief gebruik. Dat kan wel, maar alleen indien het bos aanzienlijk groter van omvang is. In de huidige situatie met een bos van geringere omvang zien we dat dit alles leidt tot veel afzonderlijke grondstukken met een specifiek karakter waardoor het integrale karakter niet wordt bereikt. De diversiteit aan gebruiksdoelen werkt versnippering in de hand. Er is zo geen sprake van één Bentwoud, maar van een verzameling kleine bosjes. Daarbij wordt afbreuk gedaan aan het uitgangspunt van onbelemmerde toegankelijkheid.

In het kwaliteitskader van de overheid 'Bentwoud groeit verder' wordt het Bentwoud vergeleken met enkele andere natuurlijke recreatiegebieden in binnen- en buitenland. In geen van deze voorbeelden wordt op een zo vergaande manier gekomen tot opdeling in doelgebieden en doelgebiedjes. Daar komt nog bij dat geen van deze gebieden zo wordt ingeklemd en doorsneden door verkeerswegen en infrastructurele voorzieningen als het Bentwoud. Het valt niet moeilijk in te zien dat het Bentwoud zijn gewenste allure niet zal bereiken als we op deze weg voortgaan.

De VVB deelt met de overheden het uitgangspunt dat het Bentwoud een veelheid en diversiteit aan gebruikers moet accommoderen. Tegelijkertijd moeten we constateren dat binnen de huidige omvang de daarvoor noodzakelijke allure niet zal kunnen ontstaan. Binnen de huidige omvang is het Bentwoud al vol!

Vanuit het oogpunt van allure zullen ontwikkelingen integraal moeten worden gezien met het Bentwoud als een integraal geheel, en is een grotere omvang noodzakelijk. Ook dit betekent: Bentwoud 2100!

4 Groene verbindingen

De VVB ziet het Bentwoud niet als een op zich zelf staand fenomeen, maar als een onderdeel van een grotere infrastructuur.

We onderscheiden die naar ecologische en naar groene recreatieve verbindingen. Ook al is de idee van een 'ecologische hoofdstructuur' door de overheid verlaten, voor de VVB is een infrastructuur waar flora en fauna zich kunnen bewegen en verspreiden een belangrijk gedachtegoed.

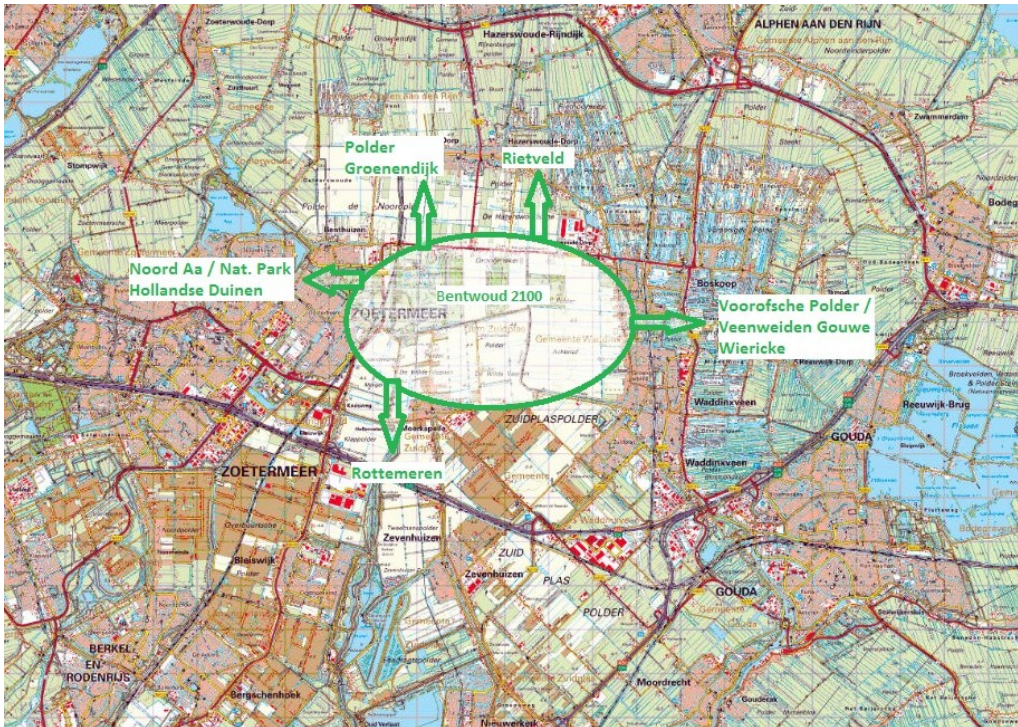
Voor wat betreft groene recreatieve verbindingen streeft de vereniging naar robuuste verbindingzones met omliggende natuurlijke recreatiegebieden. De VVB zal initiatieven die daarop zijn gericht van harte ondersteunen.

Zelf heeft de vereniging aan de overheden uitgewerkte plannen aangeboden voor verbinding met het Gouwebos en met het Rotte-gebied.

5 Hoe ziet Bentwoud 2100 eruit?

De VVB streeft naar een forse uitbreiding van het Bentwoud. We hebben duidelijk gemaakt dat dit noodzakelijk is om de gewenste doelen en allure van het Bentwoud te realiseren. Het Bentwoud wordt dan de echt een groene long temidden van de enorme toename van verstedelijking in de

Zuidvleugel van Zuid-Holland en de groei in verkeerswegen.

In de planvorming voor de ruimtelijke ordening in ons deel van Zuid-Holland is sprake van versnippering. Overheden beramen plannen voor woonwijken, industrieterreinen en verkeerswegen en andere infrastructurele voorzieningen zonder dat er sprake is van een duidelijk masterplan. In de discussie rond de plannen voor de provinciale weg N207 hebben we daar meerdere malen op gewezen. In de visie van de VVB hoort daar ook een visie op natuur en recreatie in een natuurlijke omgeving bij. Onze ambitie voor Bentwoud 2100 is voor zo'n masterplan een prima ingrediënt. Wij roepen de verantwoordelijke overheden daarom op in hun plannen niet alleen rekening te houden met de groei van het aantal woningen en bedrijven en met verkeerswegen, maar ook met de mogelijkheden voor natuurlijke recreatie die het Bentwoud biedt. En daarbij vanuit zo'n integrale aanpak elke mogelijkheid voor de gewenste uitbreiding met kracht aan te pakken.

6 De toekomst van de VVB

Parallel aan de discussie over de visie op het Bentwoud heeft vereniging nagedacht over haar eigen rol.

De missie van de VVB ligt vast in artikel 1 van de statuten en luidt:

- *De vereniging heeft ten doel het bevorderen van de ontwikkeling, gebruikswaarde en het welzijn van het Bentwoud.*

In de eerste plaats hebben we geconstateerd dat de VVB een gewaardeerde organisatie is geworden waarvan de inbreng op prijs wordt gesteld. Die positie willen we uitbouwen vanuit een zelfbewuste organisatie met eigen opvattingen. Het nadenken over deze visie is een stap in dat proces.

Van alle bij het Bentwoud betrokken partijen – overheden en andere instanties – is de VVB de enige die uitsluitend het belang van het Bentwoud op het oog heeft. Dat geeft ons een bijzondere positie, maar wij voelen dat ook als een bijzondere opdracht en verantwoordelijkheid.

Het ledenaantal is inmiddels gestegen tot boven de 300. Er is een grote groep leden die in meerdere

opzichten actief zijn: in het gebruikersplatform Bentwoud, als vrijwilliger bij het beheer, bij rondleidingen, in de beheergroep, in bestuurlijke overleggen. De VVB wil een prominente factor zijn in het verbinden van deze Bentwoud-community die een voorbeeld is van werkende burgerparticipatie. Activiteiten, dialoog en gezelligheid en saamhorigheid gaan daarbij hand in hand. Zo organiseren we periodiek de 'Bentwoud-stamtafel' waar de community op informele wijze bijeen kan komen. Deze ontwikkelingen willen we gelijk op laten gaan met groei in het organisatievermogen. Dat zal dan tot uiting komen in:

- het organiseren van activiteiten in en voor het Bentwoud, veelal in samenwerking met Staatsbosbeheer;
- het beïnvloeden van de (politiek-bestuurlijke) omgeving in de richting van onze visie.

Voor de verdere toekomst sluiten we niet uit dat de VVB op een verdergaande manier bestuurlijke verantwoordelijkheden voor het Bentwoud zal willen opnemen.

7 De agenda voor de middellange termijn

'Slow wood'

De VVB zal ontwikkelingen en plannen van de overheid bezien vanuit de in deze nota neergelegde visie, in het besef dat maakbaarheid beperkt is en dat we het Bentwoud niet voor de komende jaren, maar voor de komende eeuwen hebben aangelegd.

Het is daarom verstandig niet overhaast te werk te gaan. De overheid lijkt te kiezen voor een benadering om nu met voorrang initiatieven te honoreren die een financiële bijdrage leveren aan doorontwikkeling en beheer van het Bentwoud. Dit is een kortzichtige benadering. Er is alles voor te zeggen om nu een pas op de plaats te maken en het Bentwoud de tijd en gelegenheid te gunnen om zich op een organische manier te ontwikkelen.

Dit is niet een oproep om tot stilstand te komen. Het is natuurlijk heel goed om kinderziektes of zwakke plekken te identificeren en te verbeteren. Daaraan zal de VVB van harte meewerken. Maar in algemene zin zal VVB vragen om uiterste prudentie en terughoudendheid, zeker als het gaat om meer grootschalige initiatieven.

Tegengaan bedreigingen

Het Bentwoud wordt met enige regelmaat geconfronteerd met ontwikkelingen die het Bentwoud in zijn omvang aantasten of die tot meer verkeersdruk in het Bentwoud leiden. Duidelijkste geval is de het plan voor de N207. De VVB zal bij het beoordelen van ontwikkelingen en initiatieven meer verkeer in het Bentwoud tegengaan, en staan op volledige compensatie in kwantiteit van grondoppervlak.

Actief in de lobby

De VVB zal zich actief inzetten om haar visie te verspreiden en daarbij medestanders te verwerven. De VVB zal zich verbinden aan initiatieven die haar doelstellingen bevorderen.

Groei van de Bentwoud-community

De VVB wil burgerparticipatie in het Bentwoud bevorderen, zoals deelname aan het gebruikersplatform, actief zijn als vrijwilliger, deelname aan activiteiten en overleggen.

Last but not least: verenigings- en publieksactiviteiten

De VVB zal zeker twee activiteiten per jaar organiseren gericht op haar leden en veelal ook op het bredere publiek. Actief bezig zijn in het Bentwoud is wat ons het meest boeit en motiveert. Ter illustratie vermelden we hier activiteiten uit 2016 en 2017.

In 2016 hebben we georganiseerd: de monumentenfietsroute, een nachtwandeling en de kerstwandeling.

In 2017 hebben we met de stemleden een begin gemaakt met de aanleg van een vriendenbos met

bijzondere bomen, organiseren we voor de eerste maal in juni de 'Bentwoud Buitendag' en staan ook de nacht- en de kerstwandeling weer op stapel. Bij deze activiteiten zoeken we actief de samenwerking met Staatsbosbeheer.